

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Die Apokalypsa

Vněmž se knihy, ty kteréz sau
nazwány Apokryffa,
pohládají.

Stephani Berg *Étta* *Hofjau*

Wnowě wydaný, Schaller

M D LXXXVIII.

EDITORIAL

Redakci čekal tentokrát úkol vsutku nelehký, vydat rozšířené magazínové číslo na téma Bible. Ano, mohl by se zdát snadným, vždyť co vše již na Knihu knih bylo sepsáno! Byla analyzována i zkoumána, překládána i opěvována. Kolik nejrůznějších výkladů jejího textu bylo napsáno a publikováno, kolik podobností v ní ukrytých nejrůzněji vyloženo a hodnoceno. Všechny její texty rozpitvány okem vědce, rukou spisovatele i výkladem badatele. Nu, zkuste pak přijít s něčím novým, neotřelým, s něčím, co ještě jest schopno oko a mysl čtenáře zaujmout a potěšit.

Naštěstí se jedná opravdu o téma snad nevyčerpatelné, o téma, ve kterém je vlastně ukryt celý svět. Svět minulosti, přítomnosti i budoucnosti nás, lidí.

Co je to vlastně Bible? Ano jistě, jak jsme již uvedli, kniha knih. Studnice moudrosti a poučení pro toho, kdož v ní umí číst. Laskavá ruka pomoci tomu, kdo strádá, uchyluje se k ní. Zahrada, v níž slzy zoufalství a bolesti promění se v květy nevidané krásy k potěše našich srdcí. Bible je druhem v životě, laskavým kamarádem i moudrým přítelem a učitelem. Naše babičky ji ukrývaly pod polštářem, tu malou černou knížku v kožené vazbě se zlatým křížkem vpředu. Ve vazbě notně ošoupané, tak lesklé od toho, jak v ní celé generace hledaly to, co Bible ukrývá a co je schopna dát. Utíkal se k ní pro radu a pomoc každý den, ráno i večer, při vroucí modlitbě i nedělním odpočinku. Měly ji plnou svatých obrázků z poutních míst, jako lístků z památníčku jejich života.

Dnešní doba je jiná, dnešní člověk je jiný, technika a civilizace mu dala pocit samostatnosti. Je to ovšem jen pocit, šalebný klam. Pozlátko, pro které někteří nevidí skutečnost, že Bible je tu stále a stále aktuální a Bůh skrze ni k nám hovoří a trpělivě čeká, až k němu najdeme cestu. Pokud ovšem napřed otevřeme svá srdce. Protože Bible se čte hlavně srdcem, daleko více než očima.

Příjemné čtení přeje Klára Břeňová

Na titulní straně Bible kralická, tzv. Šestidílka. Text: Bibli české díl pátý, v němž se knihy, ty kteréž sou nazvány Apokryffa, poskládají. Vno- vě vydány. Léta 1588.

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

90 let Žižkova sboru v Červeném Kostelci

10. července tomu bude 90 let, kdy byl otevřen Žižkův sbor CČSH. V onom roce 1927 se s velkou slávou sešli věřící z Kostelce i širokého okolí, aby společnou bohoslužbou otevřeli tento duchovní stánek. Hned v úvodu vystoupil prvofarář Hynek Z. Široký, aby osvětlil, proč byl sbor pojmenován po Janu Žižkovi z Trocnova, když: „*Žižka sám byl válečník a proléval krev. Žižka byl totiž nejlepší přítel Husův a celý svůj život zasvětil jen učení Husovu, byl muž pevného charakteru, hluboké víry, ryzí mravnosti a cožkoli podnikal, vše podnikal jménem Božím, a sám sebe, jak jeho dopisy ukazují, pokládal za nástroj Boží, a vše, co konal, bylo tedy jen z řízení Božího, odtud i svůj boj nazývá 'Boží pří'.*“ (podle kroniky města Č. Kostelec) Samotný sbor otevřel tehdejší biskup G. Procházka, když při jal symbolický pozlacený klíč.

Při otvírání sboru hovořil o tom, že tento chrám má sloužit všem bez rozdílu stavu, majetku i víry a že má přijmout všechny, kteří budou hledat útěchy v Kristu. O to pak během let usilovali mnozí duchovní, z nichž nejznámější byli J. Staněk, V. Novák a také jedna z prvních vysvěcených duchovních M. Pellyová. Ta svou mateřskou obětavostí sloužila v našem městě mnohým, věřícím i nevěřícím, „husitům“ i všem přichozím, a tak zvěstovala neskonale Boží lásku nejen slovy, ale také skutky. Nebyla na to sama. Mnozí jí byli oporou, zvláště její manžel Jan a bratr Z. Sedláček z Olešnice, který byl více než 40 let předsedou rady starších.

Počátkem 50. let ještě bylo možno zakoupit třímanuálové varhany, které však po více než 50 letech užívání pomalu chátraly, a tak bylo třeba generální rekonstrukce. Tu provedl neúnavnou mravenčí prací a za pouhé „děkuji“ pod vedením mistra J. Matysky T. Hájek a jeho pomocníci. K Žižkovu sboru vždy patřila hudba a kultura. A tak je nutné připomenout divadelní soubor „Čechoslovák“, který měl svou domácí scénu v dnešních prostorách učebny sborového zpěvu při ZUŠ, a pěvecký sbor, který zvláště pod vedením sbormistra K. Hůlka dosahoval výborných hudebních kvalit. Již po desetiletí zve k bohoslužbám zvon Mistr Jan Hus, který jako jediný přetrval období 2. světové války, kdy z původní trojice zvonů byly dva zrekvírovány. Mistr Jan zůstal.

90. výročí našeho sboru si připomínáme v neděli 9. července od 10 hodin bohoslužbou. Od 18 hodin zve všechny milovníky krásné hudby na benefiční koncert „Gospely a spirituály“ v originálním podání Lee Andrew Davidsona a jeho doprovodné kapely. Výtěžek z koncertu je věnován na sbírku hospice Anežky České, určenou na pořízení sanitky. **DS**

Malování na chodníku v Kolíně

Ještě nebylo deset hodin, když v sobotu 10. června malá Bára Svobodová při hlaholu svolávajícího zvonu vyčkávala na chodníku pod schody do kostela na Husově náměstí, připravena k akci spolu s dědečkem. Nahoru se jí nechělo, špatně se jí chodí. Ale po mé pobídce se přece jen oba vydali vzhůru a po desáté hodině již vyslechli úvodní slovo farářky Krasavy Machové. Přišlo přes dvacet dětí s rodiči, maminek bylo víc než tatíneků. Dostavili se místní i přespolní, někteří přijeli z nedaleké Sadské a Přerova nad Labem, ze vzdálenějších Čelákovic a z Prahy, nejdále to měly děti z Řevnic. Na akci rád zavítal nadšený kolínský příznivec bydlicí trvale v Anglii, ale často se vyskytující v České republice.

Po úvodním slovu o ústředním tématu malování – Žalm 150 – promluvila k dětem ses. farářka Mira Poloprutská. Vyprávěla velmi pěkně o tom, že *Boha nevidíme, ale vidíme stvoření, které pro naši radost vytvořil... dýcháme, máme dech, máme ducha...* Děti se dozvěděly, že malování na chodníku má už dvaadvacetiletou tradici. Je to iniciativa odboru duchovní péče pražské diecéze naší církve, konaná tentokrát v Kolíně vůbec poprvé u příležitosti festivalu Kmochův Kolín. Nad samotnou akcí převzal záštitu místostarosta města Kolína PhDr. Tomáš Růžička, MPA.

O hudbu doprovázející zpěv se zasloužil perfektní hrou na varhany Karel Mlnářik. Velkou pozornost zaujalo vyprávění

o hudebních nástrojích z úst pana učitele Staška ze ZUŠ v Kolíně. Ses. farářka Hana Benešová přidala zamyšlení nad významem písní, některé s dětmi na místě secvičila ses. pastorační asistentka Lucie Brichtová. Na závěr promluvila k malým i velkým Anička Radová jako autorka trojích omalovánek, věnovaných Martinu Lutherovi, Mistru Janu Husovi a Jeronýmu Pražskému.

Následně děti dostaly několik pokynů a bílé a barevné křídly, pro inspiraci omalovánky *Haleluja, chvalte Boha* (Ž 150) a šly na chodník před kostelem přímo na věc. Počasí jim přálo – sluníčko se na ně usmívalo a pod kvetoucími lípami nepálilo. Postupně přicházeli i někteří sousedé z Husova náměstí, vyhlášení zvědavostí. Výtvoři na chodníku začaly nesměle. Občas s nápadem přispěla i maminka a jednu z nich jsem sledoval při ztvárnění modré velryby, když její synek ve svém

úsilí poněkud polevil. „*Chvalte Boha bubnem a tancem, chvalte ho strunami a flétnou...*“ je téma Ž 150, které se ve výtvarné činnosti dětí objevovalo v nejrůznějších formách. Připadlo mi, že z hudebních nástrojů nejvíc zaujala mladé umělce kytara, která se objevila na celé řadě obrázků v nejrůznějších velikostech a barvách. Ale nechyběly ani píšťaly a housle, stromy a ryby, děti při tanci a všeobecném veselí. Sestra Krasava prohlédla všechny výtvoři, autorů se ptala na záměr jejich kresby a umělce chválila. Na závěr – již opět v Husově sboru – byli odměněni medailkami z dílny Nazaret a tradičními pamětními listy, které ztvárnila ses. Eva Ševčíková, včetně programu 54. hudebního festivalu „Kmočův Kolín“, omalovánkami „Martin Luther 1517 - 2017 luštění a omalovánky“, různými knížkami dle věku a zájmu účastníků i dalšími drobnými tisky. K chuti jim při-

šlo ovoce, mlsné jazýčky potěšily oplatky. Byla to nezapomenutelná oslava Božího stvoření, při které pomáhala dcera ses. Krasavy Ludmila spolu s řadou maminek a tatínků. I v tom našem společenství se výstižně naplnil 6. verš 150. žalmu, který již na pozvánce zasliboval něco mimořádného: „*Všechno, co má dech, at' chválí Hospodina! Haleluja.*“ Dobré dílo se podařilo také díky vstřícným sponzorům, o kterých podrobněji přinese zprávu časopis Husita, vydávaný pražskou diecézí. To nejdůležitější – v očích malých umělců se zračil opravdový zápal pro věc. Ale nad důstojnou oslavou se vznášel nikoli bezvýznamný stín – chyběl tam bratr farář Oldřich Mach, odkázaný na lůžko v kolínské nemocnici. O průběhu mimořádně úspěšné akce ho informovala manželka Krasava a dcera Ludmila. Druhý den – při nedělní bohoslužbě – jsme se pomodlili za jeho brzké uzdravení. **Milan Kocourek**

V neděli 18. června jsme v Sokolově oslavili 70. výročí vzniku našeho Husova sboru. Oslava se nadmíru vydařila. Při bohoslužbě kázal br. patriarcha Tomáš Butta, který také posloužil svátostí biřmování. Na závěr bohoslužby hezky promluvila paní místostarostka Renata Oulehlová; zúčastnil se též emeritní sokolovský farář Břetislav Bělunek s manželkou Vladimírou, mariánskolázeňskou farářkou, která se ujala varhanního doprovodu. Krásnou tečkou za oslavou byl komorní koncert žáků sokolovské ZUŠ. Děkujeme všem, kteří se postarali o program, pochoštění, květiny, dárky i úklid.

První věřící naší církve přišli do Sokolova v r. 1946 po odsunu sudetských Němců. Z vlastní iniciativy se začali scházet, konat bohoslužby, vyučovat náboženství a pečovat o mládež. Po zřízení náboženské obce v r. 1947 byl ustanoven prvním farářem prof. Kalous. Jsme hrdí, že prvním duchovním správcem nám byl příslušník zakladatelské generace, tvůrce dodnes užívané pobožnosti a spoluautor katechismu z r. 1922.

Po prof. Kalousovi se v naší obci vystřídala řada duchovních, z nichž nejdéle sloužili faráři Butula, Jizba, Bauer a Bělunek. Od r. 2004 zde slouží farář Bujna. K naší obci vždy patřili oddaní laičtí pracovníci, hlavně předsedové rady starších. Své místo ve službě v obci měly od počátku i ženy. Sokolovská náboženská obec zahrnovala

70. výročí vzniku Husova sboru v Sokolově

kromě sboru v Sokolově i sbory v Kraslicích a Lokti. Bohoslužby se sloužily také v Kynšperku, Aši a na dalších místech. Až do konce 50. let se naše bohoslužby v Sokolově konaly v kostele po německých evangelických, který dnes patří Českobratrské církvi evangelické. Poté si naši věřící zřídili modlitebnu ve farním domě v Bělehradské ulici. Farní dům byl počátkem 80. let stržen, aby uvolnil místo nové

zástavbě. Obec našťastí získala vilku na rohu ulic K. H. Borovského a Obce Ležáky, kde zřídila novou modlitebnu a kde působí dodnes. Bohužel, kostelík v Lokti byl za minulého režimu taktéž stržen kvůli špatné statické. Aktivitu naší obce se dnes soustřeďují na Sokolov; důraz je kladen na liturgickou zbožnost, svátostný život

a pastýřskou péči. Třebaže náš sokolovský sbor je poměrně malý, co do počtu věřících a odkázán do poněkud stísněných podmínek, duchovně zůstává živý a otevřený všem lidem dobré vůle. Mezi věřícími panuje opravdové bratrské a přátelské společenství. Vzájemnou duchovní jednotu stvrzujeme účastí na bohoslužbě a svátosti večere Páně. Konáme pravidelné večerní chvály (nešpory). Scházíme se k oslavě životních výročí nebo významných událostí, pořádáme výlety a programy kulturní a vzdělávací. Díky finanční podpoře mateřské plzeňské diecéze se daří rekonstruovat farní dům a vytvářet lepší zázemí pro společné aktivity. **Lukáš Bujna**

NAD PÍSMEM

O moudrosti a chytrosti

Mt 11,25-30

V ten čas řekl Ježíš: „Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrymi a rozumnými, a zjevil jsi je maličkým. Ano, Otče: tak se ti zalíbilo. Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo nezná Syna než Otec, ani Otce nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit. Pojd'te ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“

Matouš 11,25-30

Kdo je moudrý a chytrý? Co nám navrhuje a doporučuje svět: uč se hodně ve škole, poznávej, cestuj, měj dobré zaměstnání s dobrým platem a měj své záliby. Věnuj se své rodině, dětem – to je chytré i moudré. Proč to všechno úsilí, co tím získáváme? Mnohou radost, když děti dělají pokroky. Potěšení, když se nám podaří něco krásného navštívit, objevit a poznat. Dělá nám dobře, když si dokážeme vyšetřit čas na odpočinek, nebo se nemusíme rozmyslet nad útratou každé bankovky. Toužíme po vztahu lásky, po přátelství; někdy se to splní. A hlavně to zdraví. Jak do toho zakomponovat Ježíšův výrok, který naše moudré a chytré uvažování a jednání podrobuje spolu s Otcem, Pánem nebes i země, nekompromisní kritice? Že by to, co se nám zdá moudré a chytré a co je v náznu zmíněno v prvním odstavci, bylo šalbou a klamem? Jak to máme vyřešit, když máme být maličci?

Malé děti opravdu přijímají vyprávění o Bohu, o Ježíši jako pravdu, nezpochybnitelný fakt. Buďme takoví i v dospělém věku.

Máme tu novou příležitost poznávat „tyto věci“ – moudrost, rozumnost (chytrost), jak je zvěstuje Pán Ježíš v našem biblickém úryvku. Zvěstuje existenci Božího království, které se na zemi začíná a v Bohu má své naplnění. Ježíš je v něm svým Otcem, který je i našim věčným Otcem v nebesích, ustanoven Králem. Není tedy jen tento svět, ale v něm je někde také Boží království, které ovšem nekončí ani naší smrtí ani případným koncem světa. Těžko představitelné, spíše nepředstavitelné. Dokážeme tomu věřit jako faktu, skutečnosti?

Když Bůh někoho poznává, pak jej vyvoluje k nějakému úkolu, činnosti. Když Ježíš říká, že poznává Otce, znamená to, že ho naprosto poslouchá. Byl vyvolen k tomu, aby dokonale zjevoval Boha Otce nám lidem na zemi. Ježíš jako Syn je Božím zjevením, je spásným (spasitelským, záchranným) Božím zásahem do dějin lidí a celého světa. Ve Starém zákoně se zjevuje samotný Bůh moudrým a mluví s nimi (s praotci, moudrymi králi, pravyými proroky). V Novém zákoně se Bůh zjevuje ve svém Synu a zjevuje se maličkým, kteří se vyznačují důvěrou, poslušností

Pane Bože, prosíme o pomoc při naší snaze stát se maličkými.

Děkujeme, že nám nabízíš úlevu,

když se příliš zapleteme do své moudrosti a chytrosti,

až nám vše přerůstá přes hlavu

a úkoly jsou nad naše síly.

Děkujeme, že máme v Ježíši

dobrého učitele, který je tichý a pokorný,

a tak zdolává naši pychu a tvrdost srdce.

a láskou. Od té chvíle se Bůh zjevuje všem, kteří v Ježíše jako Zjevitele Boha a svého Spasitele důvěřují, poslouchají ho a milují. Stejně jako malé děti milují své rodiče, a proto jim důvěřují a poslouchají je. Zákoníci byli duchovními vůdci židovského národa v době Ježíšova pozemského života. Svůj souhrn nauk a praktických příkazů nazývali jhem. To musí každý jejich učedník na sebe vzít, aby tak plnil a splnil Zákon. Bylo těžké dostat všemu tomu učení a příkazům, a proto Ježíš říká, že takové jho tlačí a tíží. Mnozí zákoníci byli pyšní na své učení a jejich srdce pak ztvrdla. Mohli tak například tvrdit, že Ježíšova uzdravení v sobotu (ve sváteční den) jsou porušením Zákona. Soucit s trpícím a nemocným člověkem je opustil. Zato Ježíš volá všechny, kdo pocítujeme, že jsme si na sebe naložili těžké jho (či někdo jiný nám ho naložil), aby nám poskytl odpočinek i trvalou úlevu. Učme se od něho a bude nám lehce. Z našeho pohledu nesl přetěžký kříž (jho), ale přesto zvěstuje: „mé jho netlačí a břemeno netíží“. Ježíš nám nabízí a dává dokonalou Boží milost, v níž je odpočinutí našich duší. To odpočinutí neznamená mrtvý klid, nýbrž službu a povinnost nést jho v poslušné důvěře a lásce. Ve službě Ježíši Kristu je radost a pokoj, obecnství s Bohem. To je Boží moudrost, která stojí nad moudrostí lidského rozumu a někdy i proti ní.

Eva Mikulecká

5. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Na myslí nám tane tvé milosrdenství, Bože, zde, uprostřed tvého chrámu. Jak tvé jméno, Bože, tak i tvoje chvála zní až do končin země.

ŽALM 48,10-11

První čtení: Zacharjáš 9,9-12

Tužby pro dobu po Duchu svatém (II):

2. Aby ze zármutku všedních starostí a zloby malicherných sporů naši mysl vzhůru k sobě povznášel, modleme se k Hospodinu.

3. Aby daroval nám sílu konat dobro a v dobrém díle pracovat pro větší slávu Boží a pokoj mezi lidmi, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, učíš nás zachovávat tvá přikázání, abychom milovali tebe a naše bližní. Daruj nám svou milost, ať jsme ti oddáni celým srdcem a navzájem spojeni čistou láskou! Osvit' nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Římanům 7,15-25a

Evangelium: Matouš 11,16-19.25-30

Verše k obětování: Žalm 18,28.32

Verš k požehnání: Žalm 34,9

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, dej, ať nás nebeské tajemství večere Páně obnoví ve víře, posvětit v lásce a posílí v naději! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 10, 25, 60, 70, 76, 104, 107, 148, 192

Svět Bible nám ukazuje Boha sestupujícího

Začátkem 90. let jsem svět Bible odhalovala i za pomoci inspirativního rozhovoru s teology. Scházela jsem se s nimi jednak soukromě, a také při natáčení kratších i obsáhlejších tematických rozhovorů pro Český rozhlas.

Vzpomínám si, jak mne profesor Jan Heller, známý starozákonník, při jednom z našich setkání upozorňoval, v čem dělali dřívější vykladači chybu, když se zabývali christologií Starého zákona. Ta nespočívala v tom, že se nad Starým zákonem ptali po Kristu, ale v tom, že ho nehledali v dění, nýbrž v osobách a někdy i předmětech. Kristus však není v SZ prostě k máni předmětně a staticky, nelze ho tam najít jako čtyřlístek v trávě. A přece o něm Starý zákon mluví, vypráví a svědčí, ovšem jen tomu, kdo má uši k slyšení. Asi jako celá Bible je Božím slovem v dynamickém smyslu, to jest, stává se slovem či lépe živým Božím oslovením. Když dá Duch svatý, tak i SZ začne svědčit o Kristu tehdy, jakmile je nám to dáno, když začneme správně naslouchat. To znamená, jakmile se začneme soustřeďovat na obdobu Božího díla ve SZ a Božího díla v Ježíši Kristu. Klíčové dění celé Bible vypráví o Božím sklonění k člověku, o Božím sestoupení a sestupování, o tom, že styk člověka s Bohem je dílem Hospodina, který

nezůstal člověku vzdálen, ale z vlastní iniciativy přišel na doslech, na dohled. Ba nakonec v Kristu dokonce na dosah, aby pomohl a zachránil. Hospodin se starostlivě sklání ke všem lidem a v první řadě ke svému lidu; lidská blaženost je dílem Boží milosti, je účastí na jeho slávě. Svět Bible nás vábí a učíme se niterně rozumět Písmu, vedeni Duchem svatým.

BLAHOŠLAVENSTVÍ A KRISTUS

Odborníci na biblickou teologii uvádějí, že Ježíš je víc, než jen moudrý člověk s velkou zkušeností; je to někdo, kdo plně prožívá blaženost, o které mluví. Ježíš skutečně přišel od Boha, aby slavnostně potvrdil platnost starozákonních zaslíbení. Království Boží je zde, strasti a potřeby jsou překonány, milosrdenství a život jsou Bohem dány. Stojí za povšimnutí, že zatímco některá blahoslavenství jsou formulována v budoucím čase, první z nich („Blahoslavení chudí“), které obsahuje potenciálně všechna ostatní, je proneseno v čase přítomném. A co více: Blahoslavenství jsou Božím Ano v osobě Ježíšově.

SZ dospěl ke ztotožnění blaženosti s Bohem a nyní přichází Ježíš jako někdo, kdo tužby po štěstí naplňuje, v něm je království Boží už přítomno. Jako někdo, kdo je „vtělením“ blahoslavenství, kdo

dokonale žije tím, jak se ukázal být „tichý a pokorný srdcem“ (Mt 11,29).

JAK VYPADÁ KRISTOVA STUPNICE HODNOT
Podle výše zmiňovaných teologů již SZ nesměle připojoval k pozemským hodnotám bohatství a úspěchu též spravedlnost v chudobě a neúspěchu; Ježíš rovnou pranýřuje pozemské představy blaženosti v celé jejich rozporuplnosti. Blahoslavenství na této zemi už neplatí bohatým, nasyceným a všemi váženým, ale hladovým, plačícím, chudým a pronásledovaným, (1 Pt 3,14; 4,14). Takové zpěvrazení všech hodnot mohl uskutečnit jen ten, kdo je sám jejich zosobněním.

Odborníci připomínají, že dvě velká blahoslavenství v sobě obsahují všechna ostatní: chudoba, doprovázená skutky spravedlnosti, pokorou, tichostí, čistotou, milosrdenstvím, naplňováním pokoje – a pronásledování z lásky ke Kristu. Bez Ježíše ostatně všechny vyjmenované hodnoty nejsou ničím, jedině on jim dává smysl. A pouze ten, kdo žije v kristocentrické víře, může skutečně chápat blahoslavenství knihy Zjevení. Blahoslavený, jestliže je slyší (Zj 1,3) a zůstává bdělý (16,15), protože je pozván na Beránkovu svaatební hostinu a ke Vzkříšení.

Olga Nytrová

Z čeho čteme Písmo

Po nedávné ekumenické bohoslužbě poseděli ještě duchovní jednotlivých církví na faře hostitele u čaje v přátelském rozhovoru. Debata se stočila na zvyklosti v užívání různých zdrojů četby Písma.

Dnes máme k dispozici celou řadu překladů Starého i Nového zákona. Byly vydány Bible pro děti a Bible do deště a spousty komentovaných vydání. Ale nejen to. Už to není vždy jen klasická kniha. Nabízejí se různá média, která jsme donedávna neznali. Stane se třeba, že účastník bohoslužby vytáhne z kapsy telefon, chvíli si s ním „hraje“ a pak v něm dlouze čte. Jaká nezdrovilost, nepadne vás. Když se však podíváte blíže, zjistíte, že ten zbožný muž nebo žena má před očima text právě čteného biblického příběhu.

Rozhovor duchovních několika denominací přinesl různé pohledy na vhodnost či nevhodnost médií, ze kterých dnes můžeme číst Písmo svaté. Jak to chodí při bohoslužbách? Jedni používají lekcionář, další čtou zásadně z Bible v knižní podobě. Avšak najdou se i ti, kteří připouštějí možnost, aby se některé pasáže - přednášené například laiky - četly z tabletu nebo telefonu.

Tradicionalisté nad těmito novotami kroutí hlavou. „To

by naše otce ani nenapadlo, že se bude namísto z Bible číst z něčeho tak malého, placatého, nezvyklého! Není to znesvěcení?“ Zastánci nových technologií namítají: „Když naši izraelští předchůdci předčítali Tóru ze svitků, taky je nenapadlo, že toto posvátné Písmo bude mít v budoucnu podobu knihy!“ „A hleďte, jak je takový tablet praktický. Třeba na cesty.“

Diskutující se nakonec shodli, že důležitější než nosič, ze kterého čteme, je vnímání obsahu. To může být u každého jiné, zvláště při soukromé četbě Písma. Někdo potřebuje k soustředění svou ohmatanou Bibli s podtrhanými pasážemi a poznámkami, jiný se může bez problémů pohroužit do četby na internetu. Přestože výsledek diskuse byl velmi tolerantní, zaznělo i jedno varování. „Když beru do ruky Bibli,“ řekl zkušený kněz, „vím, že ke mně přicházejí jen samé dobré zprávy. Zato takový internet slouží všelijakým pánům. A i když ho otevřu s dobrým úmyslem, nikdy nevím, kdy z něj na mě vyjukne nějaká špatnost.“ Budme tedy vděční za to, že Písmo svaté je dnes dostupné každému - starému, mladému, hluboce přemýšlivému i tomu, kdo jen povrchně hledá. Kdo nerad čte, uvitá obrázky, slepcům zase poslouží Bible ve zvukové podobě. Ona si najde cestu prostě ke komukoli. Važme si všech možností, které se nabízejí. A čas vše prověří.

Radana A. Váňová

Jak zacházet se žalmy

Starozákonní texty stojí v církvi stále poněkud stranou pozornosti jak kazatelů, tak běžných věřících. Čím je to dáno, je zpracováno v literatuře poměrně obsírně, aniž by to nějak přispělo k větší oblíbě Starého zákona (Tanachu) či k jeho četbě. Překvapivě je dnes jednou z nejméně užívaných a nejméně oblíbených starozákonních knih kniha nejrozsáhlejší – Žalmy. I lidé nábožensky vychovaní vyjadřují, že je to pro ně obtížně dostupný biblický text. Pokusíme se proto zformulovat několik podnětů, které by mohly do této části Bible pomoci vstoupit.

Výchozí nastavení pro odpověď na otázku, proč se věnovat žalmům, je v samotné této starozákonní knize řečeno lapidárně: protože je to „dobré“: „*Jak dobré je vzdávat Hospodinu chválu, tvému jménu, Nejvyšší, pět žalmů*“ (Ž 92,2). „*Je tak dobré Bohu našemu pět žalmů*“ (Ž 147,1). Co je ono „dobro“, neboli proč se věnovat žalmům, lze zodpovědět i na základě zkušeností těch, kdo žalmy užívají.

- Žalmy mají potenciál kultivovat řeč k Bohu (formovat modlitbu) a vztah s Bohem (spiritualitu) neboli umí naformátovat člověka.

- Umožňují komunikaci s Bohem. Silným podnětem k četbě může být vnitřní potřeba sdílet se s Bohem, vyjádřit se.

- Vypovídají o duchovním životě a jeho zápasech. Někdy čte člověk žalmy, aby si uspořádal duchovní život, aby se ztišil. Očekává od toho pro sebe sama nějaký efekt, byť ten je sotva měřitelný.

- Mají terapeutický účinek. Někteří lidé po žalmech sahají ze zoufalství a s potřebou vynat se v sobě, porozumět sobě přes cizí zkušenost žalmistovu.

- Žalmista v nich nabízí svědectví o svém duchovním životě, čímž se může pro čtenáře žalmů stávat jakýmsi duchovním průvodcem, v němž lze nalézt někoho, kdo je v tom „se mnou“, s kým lze souznít a díky němuž může čtenář žalmů cítit, že není v tom, co prožívá, sám.

- Jako svou duchovní potravu je potřebuje duše člověka. Žalmy jsou její palivo (pohonná hmota), a proto je potřebuje uložit do sebe, neboli přesadit z papíru do životodárného prostředí své mysli (srdce), kde se mohou pomalu rozpouštět, vlnit se do duše člověka a působit na člověka zevnitř a skrytě (nepřímě) ovlivňovat jeho myšlení, citění, vůli, rozhodování a jednání. Žalmy patří do kategorie mudroslovné literatury.

- Protože je to řeč budoucího věku, až Hospodin „učiní poušť jeho podobnou zahradě Hospodinově“, tak „radost a veselí bude nalezeno v něm a hlas žalmů zpívání“ (Iz 51,3 kral.).

Druhou otázkou, kterou je třeba položit pro lepší vstup do světa žalmů, je otázka po predispozicích, neboli co je třeba před čtením žalmů vědět?

- že je to mudroslovná literatura, tj. látka, která má více vrstev sdělení, a proto není dostupná okamžitě, jako jsou např. příběhy, ani racionálně;

- jsou to texty určené k veřejné prezentaci;
- mají spirituální rozměr, neboť obsahují modlitby a vyznání víry;

- představují subjektivní výpověď básníka;
- nejsou jen v knize Žalmů, ale i jinde v Bibli;

- pro jejich prezentaci je předepsán hudební doprovod, neboli je třeba je zesilovat melodií a pomocí hudebního nástroje. To vyplývá z řeckého označení celé sbírky sloves *psalmoi*, které označuje písně doprovázené drnkacími nástroji. Fonetickým přepisem tohoto názvu pak vzniklo české označení „žalmy“, což znamená, že slovo „žalm“ nemá nic společného se žalem, ani se žalozpěvem (nejde o elegie), ani se žalováním.

A třetím okruhem je již samo ohledávání způsobu, jak vlastně do knihy Žalmů

vstoupit. Obvyklé je žalmy si číst nebo jim naslouchat buď při bohoslužbách nebo zhudebněným v nějaké skladbě. Ale v Novém zákoně je věřící obec vyzývána, aby žalmy zpívala: „*ale plni Ducha zpívejte společně žalmy*“ (Ef 5,19). Kraličti to dokonce formulují tak, že by slovník žalmů měl přejít do jejich komunikace a stát se náplní křesťanských rozhovorů: „*mluvíce k sobě ve spolek v žalmích*“ (Ef 5,19) nebo „*Slovo Kristovo přebývej v vás bohatě se vši moudrostí, učíce a napominajíce se ve spolek žalmů*“ (Ko 3,16).

Do knihy Žalmů je dobré vstoupit přes nadpisy jednotlivých žalmů, neboť ty představují instruktáž pro zacházení se žalmi. U některých žalmů jsou totiž např. situační údaje, které uvádějí historický kontext, který lze ve Starém zákoně (Tanachu) dohledat přes odkazy v poznámkovém aparátu. Pro lepší porozumění je dobré se s těmito příběhy, které tvoří pozadí seznámit před čtením (a také využít odkazový materiál na referenční texty).

U jiných žalmů je zase výslovně určen jejich charakter („žalm, píseň“) a předepsán způsob jejich produkce tím, že jsou dokonce uvedeny nápěvy, podle kterých bylo třeba tento žalm hrát a zpívat.

Některé žalmy mají speciální určení. Např. Ž 30 je určen „pro posvěcení domu“, Ž 92 se čte o šabatě (v Septuagintě i Ž 38). V Septuagintě i Vulgátě je Ž 93 určen „pro den před sobotou“, Ž 24 pro první den po sobotě, Ž 48 pro druhý den po sobotě. Ž 100 je určen „pro díkůvzdání“, ale použitý hebrejský výraz tódá znamená také „pro vyznávání, pro vzdávání pocty“. Ž 88 je určen „pro prozpěvování“, ale použité sloveso znamená odpovídat. Žalm by tak měl být používán jako forma odpovědi Hospodinu. Žalmy 38 a 70 jsou určeny „k připamatování“, což znamená, že mají žalmistovi (věřícímu čtenáři žalmů) něco připomínat nebo jejich produkce má něco připomínat Bohu. „Poutní písně“ (Ž 120-134) jsou zřejmě určeny pro poutníky.

Specifickou skupinou jsou žalmy, které v nadpisu mají „poučující“, hebr. maskil (Ž 32,42,44,45,52-55,74,78,88,89,142). To je sloveso, které znamená být prozíravý. Tyto žalmy patrně umožňují jakési prozření či mají potenciál způsobovat prozíravost.

Jiří Beneš

Dokončení v příštím běžném čísle
Ilustrace: Wikipedia

C E S T A

Co můžu udělat já?

Rada devátá: Snižujeme svou uhlíkovou stopu!

Už jste někdy slyšeli o uhlíkové stopě? Téměř každá naše aktivita, například doprava, uvolňuje do ovzduší skleníkové plyny (především oxid uhličitý), které jsou životnímu prostředí škodlivé. Příroda je odbourává pomocí zelených rostlin, v důsledku spalování uhlí a ropy a dalších lidských činností je však těchto plynů v ovzduší mnohem víc, než naše planeta dokáže zvládnout zpracovat. Uhlíková stopa udává množství těchto plynů a slouží jako nástroj k měření dopadů lidských aktivit na životní prostředí. Skládá se ze dvou částí – z přímé a nepřímé stopy. Přímá stopa jsou plyny, které se uvolňují při nějaké činnosti bezprostředně, například emise vzniklé spalováním benzínu při jízdě autem. Nepřímá stopa je množství emisí z celého životního cyklu výrobku, který používáme,

vzniklé například spotřebou energie při výrobě auta, kterým jezdíme. Dá se vypočítat uhlíková stopa jednotlivce, určité instituce, města, regionu, celého státu nebo třeba ekonomického odvětví. Postup, jak uhlíkovou stopu spočítat, se dá najít na internetu.

Z uvedeného vyplývá, že bychom se měli snažit naši uhlíkovou stopu co nejvíc snížit. Například tím, že místo autem budeme jezdit do práce na kole. Nebo jíst méně masa, protože při jeho „výrobě“ vzniká mnohem víc skleníkových plynů než při pěstování rostlin. Nebo také můžeme sázet stromy. Dobrá zpráva je, že k vyrovnání uhlíkové stopy jednoho člověka za celý jeho život stačí jenom čtyři stromy. To bychom přece mohli zvládnout, co říkáte? **JK**

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Když jsem byla malá, Biblii jsme doma neměli a ani jinde nebylo tak snadné na ni narazit. Svou první Biblii jsme dostala jako dárek ke svým 20. narozeninám, brzy poté, co jsem uvěřila v Boha. Mám ji pořád na svém stole a často používání už je na ní docela znát. Mám velkou radost, že dneska je tak velká nabídka Biblí nejen pro dospělé, ale i pro děti. Odborníci ocení různé překlady Biblí a celou řadu programů s výkladem jejích částí. Je možné si koupit nákladnou, v draze kůži vázanou Biblii nebo i maličké kapesní vydání pro každodenní používání. Také děti mají z čeho vybírat. Některé dětské Bible jsou opravdu nádherné – velké tlusté knihy se spoustou krásných

Nakreslila: Lucie Krajčířková

Kromě samotných Biblí je pak možné koupit celou řadu krásných knížek s biblickou tematikou – dějepisy, modlitby, hádanky, kvízy, nebo třeba knížky, z nichž můžeme čerpat informace o historických souvislostech, zeměpisě, přírodě a životě lidí v biblické době.

Myslím si, že je dobré, aby měl každý svou Bibli a často a rád si v ní četl. Je to kniha, ke které se můžete vracet každý den a hledat v ní poučení, radu a posílu pro svůj život. Ne nadarmo se jí také říká Kniha **JK**

Máte svoji Bibli?

obrázků, které lákají k tomu přečíst si poutavé biblické příběhy. Dětské Bible jsou většinou převyprávěné do dětem srozumitelné podoby. Existuje například i Bible ve formě komiksu, o níž jsme před časem v *Cestě* také psali.

Kromě samotných Biblí je pak možné koupit celou řadu krásných knížek s biblickou tematikou – dějepisy, modlitby, hádanky, kvízy, nebo třeba knížky, z nichž můžeme čerpat informace o historických souvislostech, zeměpisě, přírodě a životě lidí v biblické době.

Myslím si, že je dobré, aby měl každý svou Bibli a často a rád si v ní četl. Je to kniha, ke které se můžete vracet každý den a hledat v ní poučení, radu a posílu pro svůj život. Ne nadarmo se jí také říká Kniha **JK**

Modlitba

Děkujeme ti, Pane Bože, za Bibli, Písmo svaté. Je pro nás stálým zdrojem poučení a posily. Děkujeme, že v naší zemi můžeme Bibli svobodně číst a nemusíme se bát, že nás kvůli tomu bude někdo pronásledovat. Prosíme se o bít, že nás kvůli tomu bude někdo štědit nemají. Prosíme také za ty, kteří Bibli ještě nepoznali, aby k ní našli cestu. Amen

Povolání u Bibli 9. Celník

Povolání celníka bylo v biblické době velmi nepopulární. Celníci totiž vybírali daně pro Řimany, takže je většina lidí považovala za zrádce. Navíc si často něco z vybraných peněz nechávali pro sebe, takže nebyli ani moc poctiví. Není proto divu, že farizeové a zákoníci byli velmi pohoršeni, když viděli, že Ježíš se běžně s celníky a jinými, podle nich zavřenlilodnyml, hříšníky stýká, stouje s nimi a jednoho z nich, celníka Matouše, si dokonce vybral jako svého učedníka.

Velmi známý je příběh o vrchním celníku Zachaeovi z Jericha (Lukáš 19,1-10), který tak toužil spatřit Ježíše, že si vylezl na moruš, aby dobře viděl. Ježíš jej oslovil a navštívil v jeho domě. To mělo za následek Zachaeovo obrácení. Tento příběh ukazuje, že i velký hříšník se může napravit a nám, lidem, nepřísluší nikoho soudit.

Podobné poučení vychází z Ježíšova podobenství, které najdeme v Lukášově evangeliu o kousek dříve (L. 18,9-14). Do chrámu přišli dva muži – farizeus a celník – aby se pomodlili. Zatímco farizeus domyšlivě děkuje Bohu za to, že není jako ostatní lidé, nepoctivci, vyděrači nebo jako ten celník, co stojí opodál, a vypočítává své zásluhy, celník pokorně prosí o Boží slitování. Ježíš toto podobenství uzavírá slovy: „Pravím vám, že ten celník se vrátil domů ospravedlněn, a ne farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se poníží, bude povýšen.“

To neznamená, že bychom měli omlouvat nepoctivé jednání. Ale jednak platí, že ne každý celník musí být nutně zloděj, a také, že i zloděj se může napravit, pokud po tom touží. Je skvělé, že Pán Ježíš nad nikým neláme hůl.

JK

Malování: Luce Krážílková

Soutěž o tři knihy

V této „biblické“ osmisměrice najdete jen samé názvy biblických knih – některá jména znějí opravdu exoticky, co říkáte? Pošlete nám své řešení na adresu jana.krajikova@csh.cz nebo poštou do redakce nejpozději do poloviny srpna a v zářijové Cestě se dozvíte, kdo z vás vyhrál jednu ze tří knižních odměn.

Č	M	Ú	N	A	M	I	Ř	J	P
J	Á	S	U	D	O	X	E	A	Ř
I	A	L	O	M	A	R	E	K	I
L	Z	N	P	F	E	Ú	L	U	S
U	E	A	L	M	O	T	E	B	L
K	B	T	J	E	A	N	Ó	Ú	O
Á	I	Á	A	Á	I	T	J	V	V
Š	Š	B	M	Z	Š	N	O	Á	I
Š	Á	E	Z	O	A	L	A	U	Š
M	Ú	D	I	Ž	S	K	E	D	Š

AMOS	JÓEL	PŘÍSTLOVÍ
DANIEL	KAZATEL	RŮT
EXODUS	LUKÁŠ	ŘÍMANŮM
IZAJÁŠ	MARK	SOFONJÁŠ
JAKUBŮV	MATOUŠ	ZPĚVŮM
JAN	OZEÁŠ	
JEREMJÁŠ	PLAČ	

Blahopřejeme vyhercům soutěže z květnového čísla

(tajenka: Letos uplynulo sedmdesát let od prvního kněžského svěcení ženy v církvi (československé):

Dominik Bláha z Chocně, Pepa Kohout a Ksena Biruk z Kolína

Jak to bylo ve skutečnosti

Znáte Sněhurku? A napadlo vás někdy, jak vlastně žila poté, co ji polbil krásný princ?

Krásný princové totiž po lese jen tak neběhají a rozhodně si nechťejí jen tak vzít mrtvolu ležící ve skleněné rakvi. Tak proč ten polibek? Odpověď je vcelku prostá. Krásný ten princ sice byl, ale zároveň se jednalo o velice chudého prince. O ruku Sněhurky jel žádat, protože doma byl až pátý v pořadí, co se

týče následnictví, a Sněhurka se mu zdála jako dobrá příležitost. Pravda ale je, že se do ní zamiloval hned, jak ji spatřil. To, že je takzvaně švorc, jí ovšem přiznal až po svatbě. Při té příležitosti se přiznala i ona jemu: jejím království totiž i nadále vládla její macecha. S tím, že holt není nejkrásnější, už se tak nějak smířila a ponechala Sněhurku jejímú osudu.

Takže co dál? Nejprve nikoho nic nenapadlo, ale potom se sedm trpaslíků vrátilo z dolu. Až teď se Sněhurka začala zajímat o to, co že to oni vlastně těží? Dnes se z malé chaloupky v lese stalo velké obchodní středisko, protože diamanty jsou věru žádané. Dokonce i královna nakonec podlehla Sněhurčině moci, protože její a manželovy důlní společnosti nabyly většího majetku, než činilo královské konto. Sněhurka tedy jakožto miliardářka a Miss horník ovládla nikoli království, ale média a obchod. A spolu se svým již nechtutně bohatým manželem a sedmi manažery žili šťastně až do smrti.

Lucie Krajčířiková
Makreslíla: Lucie Krajčířiková

Česká biblická společnost

Bible je nejvíce překládanou a vydanou knihou na světě, o což se nemalou měrou zasloužila právě Biblická společnost. V Londýně byla v roce 1804 založena Biblická společnost britská a zahraniční a na našem území začala od roku 1865 působit její pražská filiálka. Pro představu o její aktivitě –

za pouhých pět měsíců od zahájení činnosti prodala skoro 11 a půl tisíce Biblí a Nových zákonů. Do roku 1911 byl

dvacet čtyřikrát vydán český překlad Bible. V roce 1946 došlo k založení Spojených biblických společností, které sdružují národní biblické společnosti. Čeští delegáti byli ještě u toho. Bohužel brzy poté byla činnost Biblické společnosti na našem území komunistickým režimem potlačována, až byla

r. 1953 zcela zrušena. Znovu obnovena byla až v roce 1990. V roce 2002 bylo otevřeno její nové sídlo – Dům Bible – v pražských Kobylisích.

Česká biblická společnost (ČBK) vydává Český ekumenický překlad Bible (ČEP) v různých formátech a provedeních. Jejím

prostřednictvím si můžete ovšem koupit Bibli také v desítkách cizích jazyků. Dále vydává teologickou a křesťanskou literaturu nejen pro

dospělé ale v široké nabídce i pro děti, od těch úplně nejmenších. ČBK poskytuje vydavelskou službu církvím a také získává prostředky na podporu šíření Bible. Její vize je, aby Bible byla k dispozici pro každého člověka v naší zemi.

JK

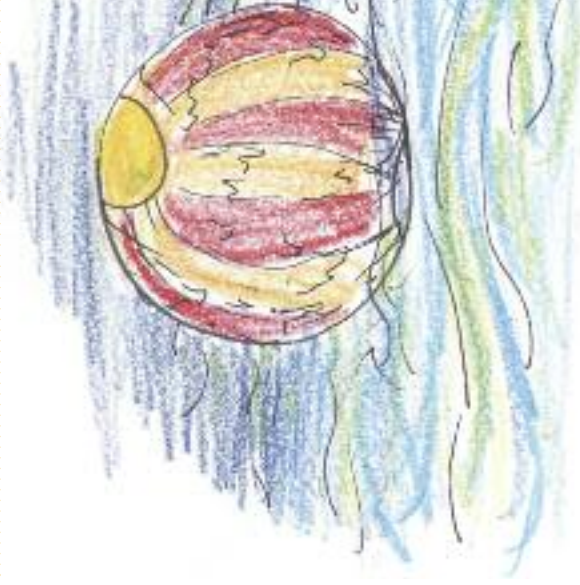
Makreslíla: Lucie Krajčířiková

Ahoj prázdniny

Ahoj, léto, zdravíme tě,
jsou tu velké prázdniny.
Užijem si v prima létě
nárůče své rodiny.

Čekají nás koupaliště,
tábory a prima hřiště.
Ahoj, slunce, jsi tu zas,
rozezní se kolem nás.

Jitka Vestřálová (Landová)

U nás na farmě

Část 2. Náš palác

Jak jsem psal minule, je naše farma docela velká, i když ve srovnání s jinými světovými farmami je docela malíčká. Proto je od vepřů mého šéfa, velmi prozřavé a moudré, že se snaží navázat co nejpěveňší přátelství s šéfy těch největších farem, aby tu naši vzali pod svá ochranná křídla. Vážně nechápu, co proti tomu může někdo namítnout! Nicméně některým zvířátkům to očividně vadí. Protestují, když se vepř schází se svými protějšky – pandou a hnědým medvědem. Když nás tuhle panda navštívil, někteří drzouni po nich dokonce házeli rajčata, představte si to! Naštěstí se naši vůdci mohli rychle schovat do vepřova paláce, kde je už nikdo nerušil. Náš palác je

vsutku nádherný, to víte, tak

výrazná a významná osobnost, jako náš vepř, přece nemůže mít jen tak obyčejné sídlo. Palác je tak rozlehlý, že jeden z vepřových předchůdců po něm dokonce

jezdil na koloběžce, aby si zkrátil cestu dlouhými chodbami. To ovšem není nic pro pana vepře – ten se pohybuje pěkně pomalu a důstojně, připadne ho tlačíme na vozíku. I veškeré své sportovní aktivity, které provozuje za účelem utužení svého

výborného zdravotního stavu, provozuje velmi opatrně, aby si neublížil. Je si totiž plně vědom obrovské zodpovědnosti, kterou vůči své farmě má.

Jak jsem již řekl, náš palác je nádherný a krásně vybavený vším, co je pro pohodlí mého pána a jeho početného aparátu třeba. Takže když byste náhodou někde zaslechli, že je to stejně jenom obyčejný velký chliv, nic na to

nedějte, to jsou zase jen řeči těch závislivců!

Jednou nám provedli pěknou zlomyšlnost. Nad našim palácem vždycky vlaje nádherná vlajka s obrovským portrétem našeho vepře – aby ho všechna zvířata měla stále pěkně na očích. A představte si, že jednoho dne se tři osli odvážili takové drzosti, že tuto krásnou vlajku vyměnili za jinou, na níž byl... Ani se mi to nechce vyslovit - no prostě prasečí ocásek.

Naštěstí jsme si toho

okamžitě všimli, ty tři osly chytily a budou tvrdě postrestáni. Zaplatí nejen tu poškozenou krásnou

vlajku, ale i opravu střechy paláce. Však to je taký nápad, aby osel s těmi svými kopyty lezl na střechu! A pěkně zaplatí opravu celé střechy, až z toho taky něco máme. Tak

Z této příhody jsme se poučili a od té doby u všech vchodů do paláce hlídá vlci

stráž. Pečlivě každého prohlédává, jestli nenese něco podezřelého. Nikdo se proti tomu nebrání, protože zvířata chápou, že farmu je nutné chránit před útoky zvenčí. Sice se tak tvoří dlouhé fronty, protože zájemců o prohlídku našeho krásného paláce jsou stovky, to se ale nedá nic dělat. Naši vlci jsou zárukou, že na farmu nikdo nezaučít – třeba, hm, vlci, že. Takže z toho vidíte, že žádné poctivé zvíře se na naší farmě nemusí ničeho bát.

Náš vepř se tedy rozhodně nebojí.

Nemá kupříkladu vůbec strach pěkně narovinu říci, co si o kom myslí. A až to klidně napíšou i do novin, aby si to všechna zvířata mohla pěkně přečíst.

Ovšem ne všechny myši, které u nás na farmě mají na starosti noviny, píší správně. Takže je naprosto logické, že se onehdy vepř vyjádřil v tom smyslu, že je na farmě myši příliš mnoho a mělo by se říct kočkam, abych jich pár stovek zlikvidovaly. Co na tom je špatného? Nic – a vidíte, přesto se někteří bouřili.

Ona vůbec jsou některá zvířata příliš precitlivělá. Tuhle vepř citoval z jednoho článku takového známého myšáka – ten myšák už ovšem nežije, ale spousta zvířat si ho pořád pamatuje a uznává ho. Ta citace jeho článku ovšem nebyla vůbec ilichotivá, takže se hned zvedla vina protestů. Že prý myšák nikdy nic takového nenapsal! Chápejte, to je vlastně totéž, jako by tvrdili, že náš vepř lže! Taková drzost! Počkejte, však já ten myšákovův článek najdu. Hledám ho už skoro rok, ale nevzdávám to...

Jana Krajiříková
Nakreslila: Lucie Krajiříková

K úmrtí prof. Zdeňka Sázavy (*28. 6. 1931 - †17. 1. 2017)

Dne 17. ledna 2017 se završila pětadesátiletá životní pouť jedné z předních osobností české novozákonní vědy a mezinárodní ekumenické spolupráce - prof. ThDr. Zdeňka Sázavy, emeritního profesora Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy, jehož odborný i lidský přínos zasluhují vzdání poety a připomenutí jeho profesní dráhy i badatelského odkazu.

Profesor Zdeněk Sázava, dlouholetý vedoucí katedry biblických studií na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy (1984-2001), započal studia na reálném gymnasiu v Brně - Husovicích. Poté nastoupil na Husovu československou bohosloveckou fakultu v Praze, kde promoval v roce 1954. Při studiu teologie studoval zároveň na Filosofické fakultě UK, kde se zaměřil na jazyky potřebné pro oblast biblistiky, a to hebrejštinu, aramejštinu a řečtinu. Po absolvování fakulty nastoupil v roce 1954 jako duchovní Církve československé do Rychnova nad Kněžnou a v letech 1955-1977 působil jako farář v Hradci Králové, kde následně i žil a navštěvoval církevní společenství.

Doktorát na HČBF získal v roce 1969 a habilitoval se v roce 1974. Řádným profesorem pro obor novozákonní vědy byl jmenován v roce 1977 a funkci proděkana HČBF zastával v letech 1980-1990. V té době pobýval pracovně a studijně také na Evangelisch-Theologische Fakultät v Tübingen a na dalších německých univerzitách v Pasově, Heidelbergu či Erlangenu. V roce 1981 dosáhl profesor Sázava významného životního úspěchu a byl zvolen řádným členem prestižní vědecké organizace Studiorum Novi Testamenti Societas v Římě. V letech 2000-2003 byl jmenován proděkanem pro zahraniční styky na Husitské teologické fakultě UK a v roce 2011 získal emeritní profesuru. Akademická erudovanost otevřela Zdeňku Sázavovi

také cestu do řady poradních grémií a rad, z nichž je možné zmínit práci ve vědecké radě Centra biblických studií při ETF UK a Akademii věd ČR, v teologické komisi Ekumenické rady církví v ČR, jakož i v komisi Sdružení církví Leuenberské konkordie.

Profesní i osobní úspěchy Zdeňka Sázavy nebyly nahodilé. Svou vlídnou osobností a vstřícností patřil mezi ty, kteří přirozeně stabilizují své okolí a jako badatel a univerzitní pedagog se zařadil mezi myslitele, jež od konce 60. let minulého století formovali domácí badatelskou scénu, vychovávali několik generací duchovních mnoha církvím a důstojně reprezentovali českou teologii a biblistiku v zahraničí při nejvýznamnějších příležitostech a setkáních (např. kongresy a pracovní setkání organizace Studiorum Novi Testamenti Societas či konference a valná shromáždění Světové rady církví).

Do světa novozákonního badání se zapsal Zdeněk Sázava jako průkopník „školy dějin redakce“ v tehdejší Československu a zasloužil se o to pracemi *Termin ho apostolos v Lukášově díle. Apoštolové a Pavel ve třetím evangeliu a Skutcích apoštolů* z roku 1968 (práce disertační) a *Lukáš – historik sui generis. Aplikace Redaktionsgeschichtliche Methode na mladší část Lukášova dvojdíla* z roku 1974 (práce habilitační). Těmito díly se přihlásil k moderním exegetickým metodám práce s biblickým textem, čímž na-

vázal na německou badatelskou scénu, která slavila věhlas překonáváním a doplňováním odkazu Rudolfa Bultmanna, rozvíjela exegetické přístupy a formovala kritickou metodologii školy dějin formy, školy dějin redakce a školy dějin tradice, z nichž se stále vychází.

Čtete-li zmiňované práce profesora Sázavy, je možné si povšimnout originálního způsobu navazování na zmiňovanou světovou diskusi i jeho vlastních exegetických výtěžků. Možné je postřehnout např. úvahy o vnímání času chronos – kairos, ale i autorovo nazírání Lukáše jako historika sui generis, který volí chronologickou koncepci popisovaných událostí a hodlá tehdejšímu světu pozdní antiky nabídnout zvěst zásadní důležitosti, jež je bezpečná a přináší jistotu spásy. Právě toto bylo pro Zdeňka Sázavu stěžejní a tímto se inspiroval. I v osobních rozhovorech vnímal teologickou práci jako poslání, jež se má zúročit nejen v církvi, ale i v okolní společnosti, která potřebuje naději a nelze na ni rezignovat v jakémkoliv režimu nebo době. Teologie byla v pojetí Zdeňka Sázavy komplexní záležitostí, založená na znalosti jazyků a celkové lidské i odborné vyzrálosti. Proto musí být teolog vzdělán universitně, všestranně a do hloubky. Důsledně pak zastával názor, že teolog a duchovní má ve své práci a kázáních navazovat na moderní badání, na soudobý stav poznatků, na badání o „historickém Ježíši“ (čímž se hlásí k odkazu Bultmannových žáků H. Conzelmanna či E. Käsemanna, tedy tomu nejlepšímu z této tradice) a vycházet z důkladných exegetických příprav. Talentu, schopnosti i lidských kvalit Zdeňka Sázavy si cenil i prof. Jindřich Mánek, který zdůrazňoval

Z biblických rčení a přísloví

U některých z následujících výrazů, rčení a frází je biblický původ evidentní, u jiných si jejich uživatelé dnes v běžné řeči tento zdroj ani nemusí uvědomit.

Tak například bývá ten, kdo pochybuje, nazýván nevěřícím Tomášem, zrádce pak Jidášem, jobovka je nepochybně hodně zlá zpráva a utrpení Jobovo synonymem lidské bolesti a útrap; podobně si takový člověk nese svůj kříž. Výraz ježibaba, kterým označíme zlou ženu, je odvozen od starozákonní Jezábel. Jistě si vzpomenete na mnoho dalších výrazů a spojení včetně zakázaného ovoce, začínat od Adama, zůstat jako solný sloup, oko za oko - zub za zub, po nás potopa, sypat si popel na hlavu, učí-

nit šalamounské rozhodnutí či přirovnání starý jako Metuzalém nebo silný jako Samson...

Ze světa Starého zákona pak známe rčení „Pýcha předchází pád“ (Př 16,18), „Nic nového pod sluncem“ (Kaz 1,9), ale také například „Běda mi“ (Iz 6,5), „Kdo kope jámu, padne do ní...“ (Př 26,27) či méně známé fráze, k nimž však většinou najdeme příslušný český ekvivalent: „Leopard nezmění své skvrny“ (Jr 13,23), „Kapka ve vědru“ (Iz 40,15), „Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby“ (Ez 18,2b) či „Jen s kůží kolem zubů“ (Jb 19,20), patrně vyjadřující, že dotýčný vyvázl „jen tak tak“.

Ze světa Nového zákona pak pochází obrat „Házet perly sviním“ (Mt 7,6), „Vlk v rouše beránčím“ (Mt 7,15), Slepí vedou slepé“ (Mt 15,14) či Milosrdný samaritán (L 10,30-37). red

aktuálnost jeho spisů a soulad s progresivním badatelským trendem. V potaz je navíc nutné brát to, že teologická práce probíhala bez možnosti libovolně vycestovat do zahraničních teologických knihoven, neexistoval internet či elektronické databáze vědeckých žurnálů a přísun cizojazyčné literatury byl omezený. V tomto prostředí sledoval Z. Sázava i díky výborným jazykovým znalostem stěžejní teologická témata a stal se předním exegetem a biblistou u nás. Kriticky přehodnotil dílo Conzelmanna, jakož i celé bádání „pobultmannovské éry“ a specializoval se na Lukášovy spisy, což dávalo ráz i jeho vnímání novozákonní teologie jako celku. Kromě obsáhlé publikační činnosti doma i v zahraničí se prof. Sázava podílel na vzniku Českého ekumenického překladu Bible, kde působil jako překladatel v ekumenické komisi pro Nový zákon v letech 1976-1977 a následně pracoval i na přípravách přepracované verze překladu. Členem stálé ekumenické komise pro překlad a výklad Nového zákona byl v letech 1976-1989.

Jako vědec i pedagog na Husitské teologické fakultě UK navazoval na dílo svých předchůdců, prof. Františka Kováře a zejména prof. Jindřicha Mánka, reflektoval moderní exegetické přístupy (strukturalismus, rétorickou a narativní kritiku, „reader-response“ kritiku či kanonický přístup k biblickému textu), rozvoj hermeneutiky, promýšlel postavení a roli exegeta v dnešní situaci, téma „textu Nového zákona a jeho čtenáře“, jakož i autoritu Bible v ekumenických dokumentech a dialogu. Kromě těchto důrazů se Zdeněk Sázava zabíral strukturováním i výukou novozákonní biblistiky (a biblistiky vůbec) na předních světových univerzitách

a pracovištích, na základě čehož budoval moderní koncepci výuky novozákonní biblistiky na Husitské teologické fakultě UK, na niž katedra biblistiky a judaistiky v řadě aspektů stále navazuje. Jedním z předních cílů transformace oboru biblistiky na této fakultě, na němž Z. Sázava neúnavně pracoval, je důraz na výchovu samostaně myslících a bádajících studentů, kteří jsou obeznamováni s novými podněty,

s nimiž také sami přicházejí. O co profesor Sázava rovněž usiloval, bylo objevování „talentů pro biblistiku tolik potřebných“: pozornost má být přitom upřena na posluchačovu iniciativnost, rozvoj jazykových i tvůrčích schopností a vytváření atmosféry, která přinese zmiňované ovoce. Zvláště tohoto odkazu je nutné se stále držet a důsledně jej v univerzitním prostředí prosazovat. Ve všech těchto aspektech se prof. Sázava jeví jako moderní pedagog či metodik, který hledal a nacházel místo teologie v komplexu univerzity i složité dnešní společnosti. Své novozákonní akcenty dokázal přenést i do oblasti ekumenické práce, což zviditelnilo Církev

československou husitskou (jakož i Českou republiku) na světových sympoziích. Ve všech těchto oblastech se Zdeněk Sázava projevil jako teolog širokého záběru, který těžil z toho nejlepšího, co novozákonní bádání moderní éry přineslo.

Po celou badatelsko-pedagogickou epochu svého života byl Zdeněk Sázava spjat s Husitskou teologickou fakultou a Univerzitou Karlovou, což připomínal v řadě referátů na zahraničních konferencích, kde šířil znamenité jméno těchto institucí. Kromě činnosti na fakultě působil v závěru života na Husově institutu teologických studií v Praze, pod jehož hlavičkou napsal několik publikací. Široké veřejnosti byl znám jako popularizátor stěžejních otázek křesťanství, který přibližoval v rozhlasových pořadech i publikacích nejen svět faktů, ale usiloval o předání stanovisek etických, jež kultivují lidskou společnost. Dílo Zdeňka Sázavy má rozměr pedagogický, vědecký, teologický i duchovní a jeho působení přesahovalo do řady dalších oblastí života, neboť teologii chápal v širokém společenském rozměru i kontextu. V osobních setkáních pak vynikala jeho skromnost a schopnost vidět v lidech především dobré charakterové stránky. Životní zápletka Zdeňka Sázavy, která se uzavřela 17. ledna letošního roku, byla určována teologií. Teologií, která vede nejen k pohledu na Krista vyvýšeného, ale i k reflexi lidského bytí, jež probíhá zde na zemi a je ovlivňováno mnoha faktory. V této polaritě se rozpíná lidský život a život teologa zvláště. Právě novozákonník si uvědomuje, že realita života nemusí končit tam, kde končí zde vnímaná skutečnost a že život je možné projektovat až za horizont vlastní smrti, do absolutní budoucnosti, která už smrtí nekončí. **Jiří Lukeš**

Z ARCHEOLOGIE - Objev brány se svatyní z doby prvního Jeruzalémského chrámu

Významný a neobvyklý objev se podařil během archeologického průzkumu v Národním parku Tel Lakíš: odkrytou bránu se svatyní z doby prvního jeruzalémského chrámu (8. stol. př. Kr.) archeologové považují za doklad reformního úsilí krále Chizkiáše, které popisuje Bible: „Odstranil posvátná návrší, rozbil posvátné sloupy, skácel posvátný kůl...“ (2 Kr 18,4)

Archeologický výzkum podnikl Izraelský památkový úřad ve spolupráci s Úřadem pro přírodu a parky za účelem dalšího rozvoje parku, jenž se nachází na archeologickém nalezišti. Severní část brány objevila již před desetiletími britská expedice a expedice tel-avivské univerzity a současný výzkum měl za cíl bránu zcela odkrýt. Brána je největší známou stavbou tohoto typu v zemi z doby prvního chrámu. Saar Ganor, jenž vede vykopávky, uvedl, že svými rozměry odpovídá

nám známým historickým a archeologickým dokladům, s tím, že Lakíš byl nejdůležitějším městem hned po Jeruzalému. Podle biblických příběhů byly městské brány místy, kde se vše odehrávalo: na lavicích zde sedávali starší města, soudcové, vládci, králové i úředníci. A právě tyto lavice byly během vykopávek odhaleny. Zachovaná městská brána Lakíše s výškou čtyři metry se skládá ze šesti komor, po třech na každé straně, mezi nimiž vedla hlavní cesta do města. Artefakty objevené v místnostech naznačují jejich užití v 8. stol. př. Kr.: v první komoře s lavicemi s opěradly pro ruce se našla řada předmětů, jako jsou džbány, lopatky na nabírání zrna, uši od džbánů s otisky jmen úředníků či otisky pečeti „pro krále (lmlk)“ a další předměty, které naznačují spojitost s vojenskými a administrativními přípravami judského království za války proti asyrskému

Vzpouora

Příběh je krátký a hutný. Ježíš s učedníky se plaví za večera na opačnou stranu jezera. Nastane bouře, ale Ježíš ji utiší. Na druhém břehu se setká s posedlým člověkem a vysvobodí ho od „d'ábelství“.

Událost je podána třemi evangelisty – synoptiky. V kralickém podání podle Marka je rozdělena do dvou kapitol. Kraličti zde nadepisují: „*Zbouřené moře spokojení*“ a „*Dábelník uzdraven*“; ekumeničti překladatelé „*Utišení bouře*“ a „*Uzdravení posedlého v Gerase*“. Vyrozumíváme hlubinně zázemí děje; nějakým způsobem se tu prolíná vnější skutečnost s řádově jinou úrovní.

Kdybychom první příběh brali jako nezávislý, byl by nasnadě výklad, že bouře byla běžnou záležitostí, že šlo o náhlou změnu počasí. Ale také by nám zůstal skryt důvod Ježíšovy plavby. Neboť proč se Ježíš vydal na cestu k druhému břehu? Slovo moře má v biblickém pojmosloví ještě jiný význam než spousta vody. Rozumí se jím též zhmotnění temných sil. To dává další, důležitější rozměr přechodu Izraele Rudým mořem a pohlcení Jonáše vodním živlem, nadto ztělesněním ve velké rybě. Povšimněme si však, že ve všech případech je zřetelné, že zlá moc podléhá v posledku Bohu. Chceme-li plněji porozumět dramatu bouře na moři, je třeba se ptát po její příčině. Odpověď nám naznačuje právě Marek: „*Sotva vystoupil z lodi, vyšel proti němu člověk nečistého ducha*.“ Byla to náhoda? Nikoli...

Nešlo vlastně o moře, ale o jezero Genezaretské neboli Galilejské, jehož východní pobřeží je označeno jako krajina Gerasenských. Obyvatelstvo bylo pohanské

a v okolí města byly skalní hroby. O posedlém člověku stojí psáno, že „*bydlel v hrobech a nikdo ho nedokázal spoutat už ani řetězy*“. Mezi Ježíšem a posedlým dochází ke střetu, při němž si je temná moc vědoma své podřízenosti. V ubožákovu bylo velké spřeženstvo zla; když se totiž Ježíš ptá po způsobu posedlosti, dozvídá se, že jméno temné síly je „množství“ (kraličti), „legie“ (ekumeničti a Žilka) či „pluk“ (Petrů). Ježíš vymítá silu temna a dovoluje jí vstoupit do stáda vepřů (u pohanů posvátným i obětním zvířetem). Ti se pak vrhnou do jezera a utonou. Posedlý se nyní chová rozumně a je i napohled zcela normální.

Avšak příběh zdaleka nekončí. Pastýři vepřů byli zděšeni tím, co se stalo, totiž že přišli o všechny svěřené vepře; utekli a žalovali to majitelům. Vlastníci stád se přišli přesvědčit a mimo jiné spatřili bývalého „d'ábelníka“, jak sedí zdrav u Ježíšových nohou; a dostalo se jim svědectví, jak se všechno seběhlo. Zajisté, došlo ke značné hmotné škodě, avšak naproti tomu byla krajina zbavena řádění zlé moci. Nebylo to důvodem vřelých díky? Neshromáždili se obyvatelé, aby prosili neznámého proroka: „*Zůstaň zde, uč nás a uzdravuj choré*?“ Stalo se něco jiného. Píše o tom Lukáš: „*A všichni obyvatelé gerasenské krajiny prosili Ježíše, aby od nich odešel, poněvadž se jich zmocnila veliká bázeň*.“

Chápeme bázeň. Člověk ji cítí, kdykoli se setká s něčím nevysvětlitelným. Nicméně jiná byla bázeň při setkání s posedlým, jenž řval v okolí hrobů, a jiná při setkání s Ježíšem, mužem očividně svatým a přemáhajícím zlou moc. Proč si přáli, aby odešel? Vmysleme se do jejich rozpoložení. Byli to normální lidé, vedli svůj zaběhlý způsob života, kromě pěstování vepřů lovili

ryby, šlechtili vinnou révu a provozovali řemesla, obětovali bohům... Nepřáli si žádné narušení zajetého, osvědčeného způsobu života. S tím posedlým to bylo jiné – nenechal se spoutat, nezbývalo, než se zdaleka vyhýbat. Ale proč nechtěli Ježíše? Proč vůbec lidé nechtějí Ježíše?

Ježíš znepokojuje náš běžný koloběh, zneklidňuje naše obvyklé užívání vnějších statků, naše zaměření na tento svět. Kdo se mu přiblíží, znejistí, poněvadž cítí, že jsou jiné hodnoty, jimiž je třeba žít. Ježíš vede ke znovuzrození pro království Boží, pro věčnost. Jsme-li příliš závislí na pomíjivých královstvích tohoto světa, libujeme si v požitcích, stojíme jen o výnosy a prospěch. A tak Ježíšovo učení raději odmítáme – jako obyvatelé gerasenské krajiny. Až na jednoho. Neboť když se Ježíš chystal znovu odplout, muž, z něhož vyšli démoni, ho prosil, aby směl být s ním. Ježíš mu to nedovolil: „*Jdi domů ke své rodině a pověz jim, jak velké věci ti učinil Pán*...“ „*Ten člověk odešel a začal zvěstovat v Dekapoli, jak velké věci mu učinil Ježíš*...“

Nyní si můžeme odpovědět na otázku, proč se Ježíš vydal na druhý břeh jezera – kvůli tomuto člověku, zajatému zlou mocí. Ještě dříve, než legie zvěřila Ježíše, Ježíš věděl o ní. A o posedlém. Vydal se za ním, aby ho zachránil; a nejen to, ale aby ho učinil svým svědkem.

Nebudeme zkoumat dělicí čáru mezi časovou a nadčasovou skutečností dvojjedinné události evangelíí, nad níž jsme se zamýšleli. Důležité je zvažovat, do jaké míry jsme my sami obsaženi v modelové situaci příběhu. Neboť biblická bouře na moři je obrazem našeho světa. V něm zachraňuje před vlnami zla a vysvobozuje ten, jenž se tak velmi nehodí do našich hmotných plánů a cílů... **Miroslav Matouš**

králi Senacheribovi v pozdním 8. století př. Kr. Pokračováním budovy je svatyně, jejíž stěny byly bíle omítnuty. Podle Ganora se po schodišti do svatyně vystoupalo do větší místnosti s lavicí, na níž se pokládaly oběti. V rohu pokoje byl odhalen otvor, jenž vedl do svatyně svatých. „K našemu velkému údivu jsme zde našli dva čtyřrohé oltáře a nespočet keramických předmětů včetně lamp, misek a podstavců. Pozoruhodné je, že rohy oltáře byly záměrně osekány. Jde pravděpodobně o doklad náboženské reformy přisuzované králi Chizkijáší, kdy byl kult soustředěn do Jeruzaléma a veškerá kultická místa mimo toto město byla demolována...“

Podle ministra pro záležitosti Jeruzaléma je fascinující objev typickým příkladem toho, jak vykopávky a výzkum na místech dědictví předků znovu a znovu ukazují, jak se nám známé biblické příběhy mění v historii - v tomto případě jsou dokreslením veršů 2. knihy Královské... **Dle www.antiquities.org (zkráceno), obr.: Wikipedia**

RECENZE

Dveře se otvírají

Rejchrt Miloš: Dveře se otvírají. Vyšehrad, Praha 2017. Edice: Rozhovory nad Bibli, svazek 9, stran 248, cena: 248 Kč.

Na počátku roku 2017 vyšel devátý svazek oblíbených vyšehradských výkladů biblického textu formou rozhlasových rozhovorů. Jako všech osm předchozích svazků jej v písemné podobě připravil Petr Vaďura, když je předtím v pořadu Ranní slovo na stanici Český rozhlas 3 Vltava odvysílal.

Petr Vaďura si nyní vybral faráře Česko-bratrské církve evangelické (násilím odstaveného v letech 1972 - 1989) v důchodu a bývalého náměstka synodního seniora Miloše Rejchrt, překladatele z francouzštiny, znalce díla reformátora Jana Kalvína, postavu společensky i politicky činnou (em. vedoucí náboženské redakce ČRo a člen rady ČT), známou však zejména z množství písní, které složil a které jsou dnes natolik zlidovělé, že se zpívají v každém křesťanském společenství mládeže. Výrazný potenciál těchto písní má schopnost mobilizovat víru, otevírat nádeje a probouzet sounáležitost mezi lidmi. Tento potenciál a mladistvý ráz Rejchrtova svědectví víry je velmi dobře patrný i v jeho výkladech Bible, takže lze konstatovat, že Rejchrt byla dobrá volba.

Miloš Rejchrt absolvoval Komenského evangelickou bohosloveckou fakultou a jako jeden z mála ještě pokračuje ve způsobu tehdejší práce, tj. pokračuje v poměrně dlouhé tradici pojmání teologie jako služby církvi. Projevuje se to na jeho výkladu Bible, který je zaměřen na posluchače (ale nejen do církve) a má tyto výrazné znaky: snaha být srozumitelný, důraz na vyznavačské postoje, snaha podírat křehkou víru svých posluchačů (cítí za ně odpovědnost), neukazování na sebe, pečlivá pozornost vůči detailům textu a pokora před Božím dílem odrážejícím se v biblické zvěsti.

Miloš Rejchrt vychází z původních jazyků, a proto se nepotřebuje odrážet od sofistikovaných komentářů ani jimi kryt své výpovědi. Čte biblický text prizmatem své víry a vykládá jej zcela samostatně a svobodně, jakoby stál vedle autora biblického textu a pozorným nasloucháním se snažil porozumět jemu a pak skrze jeho

zkušenost porozumět Bohu i sobě. Miloš nenudí a tím, že nehraje vševědoucího, tak občerstvuje. Jeho odpovědi jsou výstižné, bez zbytečného slovního balastu a bez odbornického žargonu. Neřekne víc, než nač je tázán, neboli Vaďurovo vedení při výkladu akceptuje (neprosazuje se). S vykládaným textem se tedy vyrovnává prizmatem otázek Petra Vaďury a vlastních zkušeností takovým způsobem, že cílí na spirituální rozměr biblického svědectví, tedy na to, čím sám jako vykladač sytí svou duši a čím by text mohl infikovat víru jeho posluchačů/čtenářů. Miloš navíc umí překvapit neotřelými formulacemi a nezvyklým úhlem pohledu. To souvisí i se širokým kontextem, v němž Miloš Rejchrt Bibli čte: zohledňuje nejen jazykovou stránku textu a dobové realie, ale

také náboženské, kulturní a společenské dimenze posluchače/čtenáře (např. narážka na spornou amnestii V. Klause na str. 42), jemuž biblický text vykládá velmi citlivě. Je k tomu vybaven poetickou citlivostí a bohatou slovní zásobou výrazů, které jeho sdělení činí plastickým (např. neologismus „vyduchnout“). Čtenář tak Milošovi důvěřuje, protože čtenáře do objevování skrytých poloh textu bere s sebou a nikde z něj nečiní hlupáka.

Zajímavý je způsob, jakým Miloš Rejchrt koriguje navykklé a zaběhlé stereotypy při čtení Bible. Například když opakovaně vysvětluje a) slovo „amen“ větou „tak je to pravda“ (s. 28, 85); b) co znamená chválit Boha slzami vděčnosti pomocí působivé zkušenosti jednoho z vězňů koncentračního tábora Dachau (prof. Biče) po osvobození; c) výraz „David“ v žalmo-

vých nadpiscích jako označení adresáta („pro Davida“), nikoli autora žalmů a to kvůli spojení výrazu „David“ s předlohou v hebrejském textu (s. 43, 46, 47, 82). Připomene citlivě, když ukazuje, v kom je základ naší naděje a jak vypadá očekávání na Boha a důvěřování mu. A mnoha dalšími způsoby kultivuje Miloš vnímání a myšlení čtenářů Bible a pomáhá nám tak otevírat dveře novým pohledům. Jsem mu za to vděčný a mnohému jsem se přiučil. Současně jsem rád, že Petr Vaďura tato vysílání pro ČRo připravuje, biblické texty zpracovává a tím popularizuje a duchovní život nás vděčných posluchačů tak pomáhá formovat. Díky vstřícnosti a podpoře nakladatelství Vyšehrad je kniha cenově dostupná a za tento přístup děkuji zejména panu řediteli Novákovi.

Ale hlavní podíl na tom, že kniha výkladů Bible formou rozhlasových rozhovorů v této podobě vznikla, má již zmíněný redaktor a kazatel církve metodistické, Petr Vaďura. Jako zakladatel edice Rozhovory nad Bibli a hlavní propagátor tohoto způsobu práce s Bibli zde dobře zúročil své pedagogické vzdělání. V devíti svazcích vytvořil určitou obecně využitelnou didaktiku, v níž krátkými sondami učí všimnout si výrazných momentů v Bibli a přemýšlet o nich. Tato edukativní forma konfrontace s látkou Bible je účinná a přístupná, neboť není zatížena náboženskou ideologií. A její přidanou hodnotou je estetický efekt beletristického podání. Pozornému čtenáři knihy ovšem neuniknou drobné detaily, které by jej mohly zmást. Uvedu tři. Na s. 48 narazíme na větu „podle Komenského jsou děti doslova hrůza pekla“. Ta není míněna tak, že by děti měly děti představovat „hrůzu pekla“, nýbrž tak, že peklo má z dětí hrůzu. A u výkladu žalmů 28 a 36 objevíme dvojí statistiku hebrejského podstatného jména raša (svévolník) v Bibli. Jednou je více než 270krát (s. 70) a jednou 261krát (s. 82). Podle konkordance je počet 258 a připočteme-li ostatní tvary tohoto podstatného jména, dojdeme k číslu 303 (slovesa nepočítaje). Proto si myslím, že by statistické údaje ani nemusely být uváděny a stačilo by Rejchrtovo shrnutí „bezbožníků je všude plno“ (s. 82). Třetím, ovšem teologicky nejdosažnějším „detailem“ je přeceňování argumentace apoštola Pavla ohledně „židovského rozlišování pokrmů na kulticky do-

volené a kulticky nedovolené“ (s. 183). Nevím, na čem je založeno přesvědčení, že se Pavel rozešel s židovstvím a „rozhodně odmítá židovské rozlišování“ (s. 183). A nevím, zda kdy mělo toto „rozlišování pokrmů spásný význam“ (s. 183). Přívlastky „kulticky“ a „židovský“ jsou zde pejorativní a druhotné, neboli textu nevlastní, křesťansky přezíravé a vzhledem k Hospodinovu výroku ve třetí knize Mojžíšově (kap. 11) nenáležitě. Zde je třeba říci, že apoštol Pavel se nevyjadřuje k tomu, že „jíst se může cokoli, ba i vešpové ... pokud to žaludek snese“, neboť ve 3. Mojžíšově jde o Hospodinův výrok, ni-

koli o prehistorické židovské kultické dietické předpisy. Přehlížet tuto skutečnost znamená ignorovat a) smysl (zvěst) příběhu o mluvícím hadovi, který právě ignoraci Hospodinova výroku o zákazu jedení ovoce „ze stromu poznání dobrého i zlého“ (1. Mojžíš 2,17) ilustruje následky, které mají od tohoto přístupu preventivně odradit; b) Ježíšův program nerušit „Zákon a Proroky“ (Mt 5,17). Souhlasím s odpovědí Miloše Rejcherta, že „v tělesné oblasti“ není „dovoleno vše“ (s. 183). Upřesnil bych ji: ani křesťanům není dovoleno zpochybňovat Hospodinovy výroky a schovávat se při tom za Pavla. **Jiří Beneš**

Kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

pondělí 10.7. 2017, 20.00

CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA

Aleš Bárta – varhany

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

úterý 11.7. 2017, 17.00

Michal Hanzal – varhany

František Bílek – trubka

G. F. HÄNDEL, J. S. BACH, G. P. TELEMANN, W. A. MOZART

středa 12.7. 2017, 17.00

Bohumír Rabas – varhany

Hana Jonášová – soprán

L. VIERNE, G. F. HÄNDEL, W. A. MOZART, F. SCHUBERT

středa 12.7. 2017, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA

soubor historických nástrojů

Václav Návrat – barokní housle

Yvona Škvárová – mezzosoprána

W. A. MOZART, A. DVOŘÁK, A. VIVALDI, G. F. HÄNDEL

čtvrtek 13.7. 2017, 17.00

PRAGUE MOZART TRIO

Štefan Britvík – klarinet

Miloš Bydžovský – klarinet

Petr Němeček – fagot

Yvona Škvárová – mezzosoprána

W. A. MOZART, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, L. v. BEETHOVEN

pátek 14.7. 2017, 17.00

SAINT NICHOLAS CHAMBER SOLOISTS

Michal Hanzal – varhany

Martina Bauerová – soprán

František Bílek – trubka

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, C. SAINT-SAËNS

pátek 14.7. 2017, 20.00

CONSORTIUM PRAGENSE ORCHESTRA

Štěpánka Heřmánková – soprán

Miroslav Laštovka – trubka

A. VIVALDI, F. SCHUBERT, A. DVOŘÁK, G. GERSHWIN

sobota 15.7. 2017, 17.00

Zuzana Němečková – varhany

Věra Likérová – soprán

G. CACCINI, J. S. BACH, A. VIVALDI, W. A. MOZART

sobota 15.7. 2017, 20.00

VIVALDI ORCHESTRA PRAGA

soubor historických nástrojů

Václav Návrat – barokní housle

A. VIVALDI, W. A. MOZART, A. DVOŘÁK

neděle 16.7. 2017, 17.00

PRAŽSKÉ DECHOVÉ KVINTETO

Jan Machat – flétna

Jurij Likin – hoboj

Vlastimil Mareš – klarinet

Miloš Wichterle – fagot

Jan Vobořil – lesní roh

W. A. MOZART, L. van BEETHOVEN, G. BIZET, J. HAYDN

neděle 16.7. 2017, 20.00

CAMERATA PRAGENSIS ORCHESTRA

Aleš Bárta – varhany

J. S. BACH, G. F. HÄNDEL, A. VIVALDI, W. A. MOZART

Příběh víry a krásy přibližuje společná výstava křesťanů, židů a muslimů

Ukázat, jak jsou zobrazovány věci víry v různých náboženstvích, upozornit na odlišnosti i společné rysy a dát prostor k zamyšlení, jak a proč vyjadřovat krásu víry, je cílem výstavy, kterou společně pořádají křesťané, židé a muslimové. Hlavní součástí výstavy nazvané **VÍRA A KRÁSA** jsou ukázky křesťanské, židovské a muslimské kaligrafie nebo předmětů používaných při obřadech těchto náboženství (například křtitelnice, džbán na víno k večeři Páně, podmalby na skle nebo reprodukce tolerančního tisku Desatera). Organizátoři chtějí zdůraznit, že mezi lidmi různých náboženství lze najít společnou řeč. „*Martin Buber kdysi řekl, že přijde doba, kdy stoupenci různých věr a nauk nebudou spolu soupeřit, ale budou se ze sebe navzájem radovat. Dívat se na to, co vytvářejí vyznavači jiného náboženství, je jednou z cest, jak mít radost z jinak smýšlejících lidí a těšit se spolu s nimi,*“ popsala Ruth Jochanan Weinigerová, religionistka, překladatelka a bývalá předsedkyně Společnosti křesťanů a židů. Prostředkem k vyjádření těchto myšlenek se stala krása, kterou lze spatřovat v prostorách různých náboženství. „*Při svých cestách světem jsem navštívil mnoho kostelů, synagog a mešit. Uvědomil jsem si, že věřící všech náboženství chtějí sloužit Bohu v krásném prostředí, které vyjadřují často podobným způsobem - architektonickým ztvárněním prostoru, ozdobnými nápisy s texty či rostlinnými motivy. Touha po kráse tedy vyplývá i z víry. Na výstavě mohou návštěvníci sami porovnat, jak rozmanitě se tato touha projevuje,*“ vysvětlil farář Českobratrské církve evangelické pro menšiny a sociálně vyloučené Mikuláš Vymětal. „*Chceme ukázat, že náboženství dokáže spojovat dohromady lidi různých náboženství a postojů. Cílem víry je dojít smíření - a k tomu jistě patří i cesta skrze krásu,*“ dodal Eknaifith Bader, člen muslimské obce a ředitel jazykové školy Alfirdaus, jejíž prostory jsou využívány také jako mešita. Právě v centru Alfirdaus (Na Košince 1a, Praha 8) se výstava koná. Zájemci se mohou přijít podívat do neděle 16. července denně od 17 do 20 hodin. Vstupné je dobrovolné. **Jana Vondrová**

Týdeník Církve československé husitské.

Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,

redaktoři: PhDr. Václav Drašnar, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková. Tel. redakce: 220 398 107;

e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna. Distribuce a reklamace: A.L.L.

production s. r. o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9, Call centrum tel.: 840 306 090.

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Placená inzerce

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 97 | číslo: 16 | 16. dubna 2017 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 97 | číslo: 7 | 12. února 2017 | Cena: 10 Kč

Mezináboženský dialog

Objednejte si Český zápas (i jako dárek pro vaše bližní)

Týdeník Český zápas můžete (vč. starších čísel) objednat na e-mailu prodejna.blahoslav@ccsh.cz, tel.: 220 398 117

Český zápas vychází každý týden v novinovém formátu. Jednou za měsíc dostanete tematicky zaměřené celobarevné číslo.

Česky zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 97 | číslo: 12 | 15. března 2017 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ze života duchovního

90. výročí úmrtí prvního patriarchy dr. Karla Farského
(26. července 1880 Škodějov - 12. června 1927 Praha)